

Afrontar l'assetjament sexual al sector cultural i creatiu

Published by [Interacció](#) [1] on 25/11/2021 - 12:40

El moviment actual de protesta feminista internacional sota el lema #MeToo va néixer fa uns anys degut a les denúncies públiques que van fer actrius on denunciaven haver patit abusos per part de figures molt conegudes de la indústria cinematogràfica. Aquest *hashtag* es va estendre ràpidament arreu de tot el món, fent visible una problemàtica que és present des dels àmbits més reconeguts com a les esferes més privades i anònimes. El #MeToo va despertar una nova onada de protestes feministes internacional, del qual encara avui dia en rebem el ressò. El fenomen #MeToo a Catalunya ha tingut dos casos d'especial rellevància com és el cas de l'[Aula de Teatre de Lleida](#) [2] o de l'[Institut del Teatre de Barcelona](#) [3]. Ambdós han evidenciat que cap institució es pot salvar d'aquest problema i inclús ha demostrat la manca de circuit d'actuació en aquests casos degut, probablement, al desconeixement. La perspectiva de gènere inclou també saber actuar en aquests casos, posicionant-se amb tolerància zero davant les agressions i actituds sexistes, i donant suport a la persona que ha denunciat públicament l'agressió. Tenir un [protocol d'actuació](#) [4] pot ser una molt bona eina per disposar d'una guia sobre com respondre en tant que equipament cultural o institució. Tot i així, tampoc pot ser la única, ja que et pot ajudar a saber reaccionar en cas de que succeeixi, però la prevenció és la millor manera d'evitar-ho. I prevenir passa per crear espais de conscienciació, on la igualtat i la perspectiva de gènere sigui quelcom sensible dins de les organitzacions del sector cultural i creatiu.

Manifestació a Ciutat Mèxic per protestar contra la violència contra les dones.

Patricio Hurtado | Pixabay

Tal com cita l'[European Expert Network on Culture and Audiovisual](#) [5] (EENCA) quan analitzen la situació de les dones dins del sector cultural i creatiu, conclouen que al contrari del que pot semblar el sector cultural i creatiu en tant que informal, accessible, obert i igualitari, hi ha més jerarquies amagades i relacions de poder que propicien un clima on l'assetjament sexual i l'abús de poder siguin més freqüents. Potser inclús més prevalent aquesta xacra en l'àmbit cultural que no pas en altres sectors econòmics. De fet, aquest estudi recull quatre principals factors que condueixen i faciliten comportaments assetjadors com és ara: la competitivitat del sector, la indústria cultural, les relacions de poder basades en el gènere i la importància de les xarxes informals. (Vecco, 2019 p. 32). Així doncs, per les característiques que presenta el sector cultural i creatiu és encara més important disposar d'eines i recursos per tal de saber fer front als abusos sexuals i de poder. La inoperància o la ignorància en aquests aspectes acaba provocant l'encobriment i, en conseqüència, la perpetuació d'un seguit de comportaments marcadament masculistes. Els casos d'assetjament sexual que s'han denunciat son tan sols els més evidents i dels que se n'ha fet més ressò mediàtic en moments puntuals de l'any, però aquest fet no és quelcom aïllat sinó que forma part d'una estructura que la sosté. Davant d'una problemàtica estructural la resposta també ho ha de ser, no pot ser quelcom que es quedi merament en la responsabilitat de la institució. Una resposta enxarxada que impliqui a tot el sector cultural i creatiu seria una bona manera de començar a erradicar l'assetjament sexual. És el cas per exemple del que recull el manual de la [Federation of International Actors](#) [6] (FIA) (Van den Bussche, 2020), on s'hi exposen exemples en què la demostració de força i rebuig davant d'aquests comportaments és la millor manera de combatre'ls. Però per arribar fins aquí, el camí passa per: conscienciar, evidenciar que és quelcom greu que sustenten totes les altres violències masculistes i que només corresponsabilitzant a totes les organitzacions i espais culturals es pot arribar a erradicar-ho. Un exemple de bona praxis que recull diverses accions de conscienciació dins del sector de les arts escèniques és [Equity UK](#) [7], el sindicat britànic que planteja tota una estratègia de tolerància zero davant dels casos d'assetjament sexual, discriminació per raó de gènere o orientació sexual. Aquesta estratègia d'actuació comprèn des de fer enquestes per tal de poder saber quina és la percepció i el grau de resistència davant d'aquests casos, fer una bona campanya comunicativa on es posi èmfasi en la tolerància zero davant d'aquests comportaments i un marcat

posicionament en contra per part de la institució que es representa. Una altra bona opció que presenta el Manual de la FIA és crear un codi de conducta en comú per tal de validar i abordar en consens certs conceptes i comportaments. També evidentment posa sobre la taula la importància de protocol interns que apoderin i protegeixin a totes les persones integrants de la institució de conductes masculistes, homòfobes, racistes, etc.

Commemoració del Dia internacional per a l'eliminació de les violències contra les dones a Bonn.

Mika Baumeister | Unsplash

Tot i així, és cert que abordar un protocol d'actuació en cas d'assetjament sexual no és quelcom senzill, que en moltes ocasions escapa dels coneixements que puguin tenir les institucions al respecte. Més enllà de la defensa formal i legal que rebutja qualsevol tipus de discriminació per raó de sexe o gènere, tant des de l'àmbit estatal com català existeixen pocs models o exemples als quals seguir que hagin abordat aquest aspecte de manera estructural. El recull de "An Opportunity to Create Change" (Wahl, 2018) té un capítol dedicat a analitzar l'assetjament sexual a l'àrea de les arts escèniques, on posa sobre la taula què és l'assetjament sexual, perquè es tracta d'una desigualtat de gènere i com d'arrelada està aquesta problemàtica en l'actualitat del sector. També proposa certes accions concretes que la comissió ha recollit per tal de saber com actuar davant d'un possible cas d'assetjament sexual. És important poder atendre a la persona agredida i protegir-la, posant a la seva disposició tot un mecanisme que li permeti denunciar el fet si així ho desitja. A banda d'aquest circuit d'actuació, és igual d'important posar a disposició de tot el personal una guia sobre què s'entén per assetjament sexual així com d'altres conductes que no es toleren pel fet de ser discriminatòries. Seria el codi de conducta interna el qual referenciava unes línies més amunt el Manual de la FIA. Evidentment, totes aquestes mesures posicionen clarament a l'organització, fet que pot provocar certes resistències. Tot i així, s'ha de tenir en compte que és una qüestió que cada vegada estarà més present i visible, per tant es farà més necessari abordar-ho de manera directa. A més, en cas de dubte sobre la necessitat de tractar l'assetjament sexual a les organitzacions culturals, no es pot oblidar que des de l'àmbit legal fa anys que es recull aquesta problemàtica i existeix un mandat per tal de donar resposta a aquests comportaments abusius.

A mode de conclusió, es fa evident la necessitat de trencar la cultura del silenci pel que fa a l'assetjament sexual, sobretot pel que fa al sector cultural i creatiu. Ha quedat demostrat que els casos existeixen i que a més a més no son aïllats. És important aprofitar aquest moment de revelació per introduir canvis significatius en la indústria cultural i així poder crear espais segurs, lluny de la perpetuació de comportaments caducs i abusius. No oblidem que el

moviment #MeToo és d'abast mundial perquè recull milions de casos produïts dins d'un sistema que encara avui dia els legitima, o que causa del silenci es perpetuen. Ara que s'ha començat a trencar el silenci i que comença a haver-hi una consciència col·lectiva és el moment d'emprendre actuacions per part de tots els espais, institucions i organitzacions culturals.

Referències bibliografies:

Van den Bussche, A. (2020). [Manual FIA de lucha contra el Acoso Sexual](#) [8]. Federation of International Actors (FIA). fia-actors.com [9]

Vecco, M. et al. (2019). [Gender gaps in the Cultural and Creative Sectors](#) [10]. European Expert Network on Culture and Audiovisual (EENCA). eenca.com [11]

Wahl, A. et al (2018). [An Opportunity to Create Change](#) [12]. Commission on Sexual Harassment in the Swedish Performing Arts. scenochfilm.se [13]

Categories: Article

Tags: desigualtats culturals

Tags: estudis socials de la cultura

Tags: arts i creació

- [14]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/blogs/2021/11/violencias-masclistes>

Links:

[1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/interaccio>

[2] https://www.ara.cat/societat/abusos-sexuals-menors-aula-teatre-lleida-antonio-gomez-paeria-ruben-escartin_1_1019320.html

[3] <https://www.elpuntavui.cat/cultura/article/19-cultura/2032736-l-institut-del-teatre-porta-a-la-fiscalia-l-expedient-obert-a-un-professor-per-assetjament-sexual.html>

[4] <https://www.institutdelteatre.cat/pag1385/igualtat-de-gener-i-prevencio.htm>

[5] <https://eenca.com/>

[6] <https://fia-actors.com/policy-work/global-diversity/sexual-harassment/>

[7] <https://www.equity.org.uk/>

[8] https://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/fia_manual_combatting_sh_es.pdf

- [9] <https://fia-actors.com/policy-work/global-diversity/sexual-harassment/sexual-harassment-details/article/fia-manual-on-combatting-sexual-harassment/>
- [10] https://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/final_report_-_gender_in_ccs_eac_with_additional_sections_av_and_radio.pdf
- [11] <https://eenca.com/index.cfm/publications/gender-gaps-in-the-cultural-and-creative-sectors/>
- [12] https://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/an_opportunity_to_create_change_report-002.pdf
- [13] <https://scenochfilm.se/swedish-union-performing-arts-film/>
- [14] <https://interaccio.diba.cat/node/8796>